

Силабус курсу Оцінка впливу на довкілля

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-професійна програма «Науки про Землю»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

канд. географ.наук, доц. **Барна Ірина Миколаївна**

Контактна інформація irynabarna@tnpu.edu.ua; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Сучасні екологічні реалії доводять збитковість провадження господарської діяльності як багатовекторної системи, де пріоритетними є економічні критерії та показники розвитку. Очевидною стала залежність зростання добробуту людей не лише від способів, масштабів та темпів освоєння природних ресурсів, але й від механізмів регулювання антропогенного навантаження на довкілля в межах планованих господарських об'єктів засобами екологічної оцінки планованої діяльності в процесі оцінки впливу на довкілля (ОВД).

Навчальна дисципліна «Оцінка впливу на довкілля» покликана ознайомити здобувачів вищої освіти з методологічними, нормативно-правовими та методичними засадами оцінки впливу на довкілля, особливостями її практичної реалізації в Україні та інших країнах, забезпечити формування навичок застосування еколого-правових норм у процедурі ОВД, оволодіння методикам організації, проведення оцінки впливу на довкілля і підготовки матеріалів з ОВД, вдосконалити систему знань у контексті превентивних природоохоронних заходів.

Зміст дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності «Науки про Землю», норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля	
1	ТЕМА 1. Оцінка впливу на довкілля як інструмент попередження негативного впливу на навколишнє середовище	Знати: ✓ основні поняття та терміни ОВД; ✓ передумови запровадження ОВД в Україні і світі; ✓ правові та організаційні засади ОВД; Зміст процедури ОВД, її об'єкти та суб'єкти; ✓ етапи проведення ОВД; права та форми участі громадськості у процесі ОВД; зміст та структуру документів, які оприлюднюються у процесі ОВД; ✓ порядок ведення Єдиного реєстру з ОВД. Вміти: ✓ проводити аналіз сфери застосування ОВД; ✓ забезпечити підготовку Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає ОВД;
2	ТЕМА 2. Процедура здійснення оцінки впливу на довкілля.	
3	ТЕМА 3. Громадське обговорення.	
4	ТЕМА 4. Об'єкти оцінки впливу на довкілля	

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ забезпечити підготовку Оголошення про початок громадського обговорення звіту з ОВД, Протоколу громадських слухань, звіту про громадське обговорення, ✓ працювати в електронному кабінеті суб'єкта господарювання; ✓ аналізувати роботу уповноваженого центрального та територіального органів; ✓ працювати у Єдиному реєстрі з ОВД.
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Методологія здійснення оцінки впливу на довкілля	
5	ТЕМА 5. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ основні поняття та терміни ОВД; ✓ зміст та структуру документів з ОВД; ✓ терміни та способи подання документів з ОВД; ✓ права та форми участі громадськості у процесі ОВД; ✓ терміни та способи оприлюднення документів з ОВД; ✓ порядок ведення Єдиного реєстру з ОВД; ✓ умови та способи здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля у процесі ОВД; ✓ види порушень згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» та їх наслідки; ✓ особливості оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності у процесі здійснення ОВД. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ проводити аналіз сфери застосування ОВД; ✓ працювати в електронному кабінеті суб'єкта господарювання; ✓ аналізувати роботу уповноваженого центрального та територіального органів; ✓ працювати у Єдиному реєстрі з ОВД. ✓ забезпечити підготовку Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає ОВД, Звіту з ОВД, Оповіщення про оцінку транскордонного впливу на довкілля, Висновку з ОВД; ✓ забезпечити дотримання вимог законодавства у процесі ОВД.
6	ТЕМА 6. Звіт з оцінки впливу на довкілля	
7	ТЕМА 7. Висновок з оцінки впливу на довкілля	
8	ТЕМА 8. Оцінка транскордонного впливу на довкілля	
9	ТЕМА 9. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 3	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
ЗК 5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
ФК 2	Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства
ФК 4	Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів

Формування програмних результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
ПРН 1	Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі

ПРН 2	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю
ПРН 3	Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі
ПРН 6	Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування
ПРН 13	Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи

Літературні джерела

1. Андрусевич А.О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми по-європейськи. РАЦ «Суспільство і довкілля». 2011.18 с.
2. Барна І.М. ОВД як механізм забезпечення екологічної безпеки//Наукові записки ТНПУ ім. В.Гнатюка. Серія географія. Тернопіль : СМП «Тайп». №1 (випуск 46). 2019. С. 215-224.
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (від 23.05.2017р.) // Урядовий кур'єр. № 127 від 12.07.2017.
4. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля». //Урядовий кур'єр. № 247 від 30.12.2017.
5. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. // Урядовий кур'єр. № 244 від 27.12.2017.
6. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля. // Урядовий кур'єр. № 1 від 03.01.2018
7. ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд» (2003).
8. Гавриленко О. П. Геоecологічне обґрунтування проектів природокористування: навч. посібник. Київ : Ніка – Центр, 2003. 332 с.
9. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості: посібник. Львів : Вид-во «Компанія Манускрипт», 2017. 27 с.
10. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (1991).
11. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості у процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (1998).
12. Директива 85/337/ЕЕС щодо оцінки впливу деяких державних і приватних проектів на навколишнє середовище (зі змінами).
13. Директива 2001/42/ЕС щодо оцінки впливу деяких планів та програм на навколишнє середовище (2001).
14. Guidelines on Aid and Environment. No. 1. Good Practices for Environmental Impact Assessment of Development Projects. OECD, Paris, 1992.
15. Applying Strategic Environmental Assessment. Good practice guidance for development co-operation. OECD. 2006.
16. Evaluation on EU Legislation – Directive 85/337/EEC (Environmental Impact Assessment, EIA) and Associated Amendments. Final Report submitted by GHK, Technopolis. 2008. (EC, 2008).
17. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства (2010).

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час тестів та екзамену заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування)

навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	32
Модуль 2 (теми 5-9) усне опитування, тести, завдання	40
Проект (теми 1-9)	8
Екзамен (теми 1-9) – тести, завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) тематика та зміст практичних робіт;
- 3) завдання для підсумкового контролю (екзаменаційний тест);
- 4) електронне навчання в системі MOODLE.